

Associatie en causaliteit

De eerste formele logica – de wetmatigheid van oorzaak en gevolg – danken we aan Aristoteles (384-333 v.Chr.). Hippocrates (470-430 v.Chr.) propageerde al eerder een nauwgezette beschrijving van ziektegevallen en meende dat omgevingsfactoren invloed hebben op gezondheid en ziekte. Robert Koch, die in de 19e eeuw met Louis Pasteur verband legde tussen micro-organismen en infectieziekten, ontwikkelde ook een eerste set criteria om bij epidemiologisch onderzoek causaliteit vast te stellen. Causaliteit is gebonden aan voorwaarden: de variabelen moeten samen voorkomen, oorzaak en gevolg moeten in die volgorde voorkomen en verstorende factoren moeten worden geëlimineerd.

Dat dit lang niet altijd eenvoudig is, blijkt uit het artikel van Kleijn e.a. [pagina 194]. Onderzoek heeft een associatie aangetoond tussen cannabisgebruik en stemmingsstoornissen. Er zijn drie hypothesen. De eerste twee luiden dat cannabis wordt gebruikt om de stemmingsstoornis te beïnvloeden of dat cannabisgebruik en depressie door dezelfde factoren in de hand worden gewerkt. In beide gevallen is er wel een associatie, maar geen oorzakelijkheid. De derde hypothese houdt in dat het cannabisgebruik tot symptomen van depressie leidt. Dan is er een causaal verband. De auteurs onderzochten of cannabis via stimulatie van CB₁-receptoren invloed heeft op de mate waarin het antidepressivum citalopram de extracellulaire serotonineniveaus verhoogt. De resultaten brengen de oplossing van deze problematiek dichterbij en illustreren dat inzicht in zulke verbanden helpt bij preventie en behandeling en bijdraagt aan betere klinische uitkomsten.

Jacqueline Hugtenburg

Hugtenburg J. *Associatie en causaliteit*.
PW Wetenschappelijk Platform. 2014;8:e1431.

Oorspronkelijke artikelen

- 194** Cannabis-CB₁-receptoren moduleren de verhoging van extracellulaire serotonineniveaus door de SSRI citalopram in de prefrontale cortex van de rat

Jelle Kleijn, Thomas I.F.H. Cremers, Corry M. Hofland en Ben H.C. Westerink

Korte bijdragen

- 199** Afhandeling van meldingen uit medisch-farmaceutische beslisregels bij toepassing van drie actieve meldingsmethoden in de klinische praktijk

A.M.J.W. Scheepers-Hoeks, R.J.E. Grouls, C. Neef, R. ten Broeke, E.W. Ackerman en H.H.M. Korsten

- 203** Kwaliteit van farmaceutische zorg bij chirurgische patiënten gemeten met kwaliteitsindicatoren

M. de Boer, M.A. Ramrattan, E.B. Boeker, P.F.M. Kuks, M.A. Boermeester en L. Lie-A-Huen

- 209** Patiënttevredenheid neemt toe door uitreiken van patiëntvriendelijke geneesmiddel-informatie tijdens opname in het ziekenhuis

J. Aleman en K.B. Gombert-Handoko

Nederlands farmaceutisch onderzoek in de internationale literatuur

198

193

PW wetenschappelijk platform 21 nov 2014:8-11